

3/2025 TXOSTENA, URTARRILAREN 30EKOA, KONTRATAZIO PUBLIKOAREN AHOLKU-BATZORDEAREN BATZORDE IRAUNKORRARENA.

XEDEA: *REBUS SIC STANTIBUS* KLAUSULA APLIKATZEA.

I.- AURREKARIAK.

Ondare eta Kontratazio Zuzendaritzari zuzendutako kontsulta bat jaso dugu, krisi ekonomikoetan edo lehengaien edo energiaren prezioen igoera nabarmeneko egoeretan *rebus sic stantibus* klausula aplikatzeko aukerari buruz. Inguruabar horiek ondorerik gabe utz dezakete kontratu publikoetan xedatzen denaren derrigortasuna.

Horregatik, Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordeari eskatzen zaio planteatutako gaiari aplikatu beharreko irizpide bat eman dezan.

II. – AURRETIAZ KONTUAN HARTZEKOAK. APLIKATZEKO ARAUDIA ETA EMATEKO ESKUMENA.

Euskal Autonomia Erkidegoko Sektore Publikoaren Kontratazioaren araubidea ezartzen duen uztailaren 27ko 116/2016 Dekretuaren 27.d) artikuluan xedatutakoaren arabera, Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordearen aholkularitza-eginkizunen artean dago «Ondare eta Kontratazio Zuzendaritzak kontratazioaren alorrean irizpena eskatzen dion gaiei buruzko irizpenak ematea, baldin eta gai horiek garrantzi berezia badute edo Euskal Autonomia Erkidegoaren sektore publikoko erakundeentzat interes orokorrekoak badira».

Euskal Autonomia Erkidegoko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordeak Sektore Publikoko Kontratuen azaroaren 8ko 9/2017 Legearen 328. artikuluan —lege horren bidez, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2014ko otsailaren 26ko 2014/23 (EB) eta 2014/24 (EB) zuzentarauen transposizioa egiten da Espainiako ordenamendu juridikora— eta Euskal Autonomia Erkidegoko sektore publikoaren kontratazioaren araubidea ezartzen duen uztailaren 27ko 116/2016 Dekretuaren 27. artikuluan ezarritakoa beteta baino ezin ditu egin txostenak edo irizpenak.

Ondorioz, kontratazio publikoko gai orokorrei buruzkoak baino ezingo dira izan, eta ez dute eskumenik izango txostenak egiteko eta lege-manuek Batzorde hori ez den beste organo

batzuei esleitzen dizkieten eginkizunak ordezteko kasu jakin eta zehatzetan. Azalpen hori bera jaso du Estatuko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordeak hainbat txostenetan (besteak beste, 48/18, 72/18, 97/18 eta 31/21 txostenetan), eta Batzorde honen 18/19 txostenean ere horrela azaldu da.

Horrenbestez, kasu honetan, irizpide juridiko orokorrak adieraztera mugatuko da, eta ez ditu sor daitezkeen eztabaidak ebatziko.

III.- GOGOETA JURIDIKOAK.

Egindako kontsultak *rebus sic stantibus* klausula aztertzea planteatzen du, kontratu-araudiak babestutako irizpide uniforme bat bilatzeko asmoz, kontratu publikoetan jasotako prestazioak behar bezala betetzeari eragin diezaioketen lehengaien edo energiaren prezioen igoera nabarmenetan.

Hasteko, *pacta sunt servanda* printzipioari heldu behar zaio (hau da, kontratuak bete egin behar dira). Horren arabera, kontratuak alderdiak behartzen ditu, eta zorrotz bete behar da, bere baldintzen arabera (ikus Kode Zibilaren 1.091. artikulua). Printzipio hori, halaber, Sektore Publikoko Kontratuen azaroaren 9ko 9/2017 Legearen (aurrerantzean, SPKL) 189. artikuluan jasotzen da. Horren arabera, Administrazioak ezin ditzake bere kasa indargabetu kontratuko klausulak, salbu eta prestatze-egintzetan haren baliozkotasunari eragin diezaiokkeen akats bat dagoela egiaztatzen bada.

Dena den, agindu orokor horrek salbuespenak onartzen ditu inguruabarretan gerora sortutako aldaketa nabarmen eta aurreikus ezin bat gertatzen denean, eta horrek kontratuaren xedea errotik aldatu edo, zuzenean, ezabatzen badu. Horrelakoetan, ekitate eta objektibotasun arrazoiengatik, *rebus sic stantibus* klausula aplikatzen da. Klausula horrek kontratua aldatzea edo suntsiaraztea ahalbidetzen du ezohiko eta ustekabeko egoeretan, horiek nabarmen eragiten badiote kontratu-klausulak adostu ziren negozioaren oinarriari.

Historikoki, *rebus sic stantibus* klausularen interpretazioa eta aplikazioa oso murriztailea izan da. Horrela, Auzitegi Gorenak, bere erabakietan, klausula hori aplikatzeko eskakizun hauek ezarri ditu:

1. Kontratua egin zeneko inguruabarrak nabarmen aldatzea kontratua betetzeko garaian.

2. Alderdi kontratugileen prestazioen arteko gehiegizko desproporzioa, prestazioen desoreka eragiten duena.
3. Horren guztiaren kausa izatea aurreikus ezineko inguruabarrak.

Hala ere, hainbat ebazpen eman ziren etxebizitzaren salerosketen esparruan, eta horiek Auzitegi Gorenaren ordura arteko jurisprudentzia desbideratu zuten. Horrela, Auzitegi Gorenaren 2012ko azaroaren 8ko eta 2013ko urtarrilaren 17ko epaien arabera, nahiz eta krisi ekonomikoak berez ez duen justifikatzen kontratuan atzera egitea, zenbait testuingurutan kontuan hartu daiteke klausula hori aplikatzea, betiere kasu espezifikoak aztertzen bada eta krisiak salerosketari kalte egin diola zehazten bada.

Era berean, Auzitegi Gorenaren 2013ko apirilaren 26ko epaiaren arabera, eraikitzailea higiezin bat entregatzeko garaian berandutzeak eta erosleek finantzaketa ezin lortu izanak negozioaren oinarri juridikoari eragiten zion, eta salerosketa-kontratua amaitu behar zen. Epaiak zehazten duenez, *rebus* klausulak ez du lege-aitorpenik Espainian, baina auzitegiek onartu lezakete, doktrina-garapenaren eta bete beharreko ekitate-printzipioen arabera; era berean, krisi ekonomikoa kontratu-dinamikan eragiten duen egitate nabarmen gisa aitortzen du. Gainera, nabarmentzen du klausula hori zuhurtiaz aplikatu behar dela, «arriskutsua» delako.

Bestalde, Auzitegi Gorenak bi ebazpen eman zituen 2014an (ekainaren 30ean eta urriaren 15ean), zeinek *rebus sic stantibus* araua aplikatzeari buruzko ikuspegi zabalagoa ematen baitute; aitortzen da krisi ekonomikoa faktore garrantzitsua izan daitekeela hura aplikatzeko, baina ez automatikoki, ez eta modu orokortuan ere. Era berean, adierazi dute beharrezkoa dela inguruabarren aldaketak (adibidez, krisi ekonomikoa) desoreka nabarmen bat eragitea prestazioetan, eta aldaketa horrek alderdietako bati kostu neurritz kanpokoak eragitea, kontratua aldatzerainokoa.

Ondoren, Auzitegi Gorenak ohiko interpretaziora atzera egin zuen, zuhurrago eta zurrunago balioesteko alderdiek inplizituki onartutako aurreikusiezintasuna eta kontratu-arriskua, bai eta prestazioen haustura edo muturreko desoreka ere. Ildo horretan, Auzitegi Gorenaren iritzian, krisi ekonomikoak gertaera ziklikoak dira, eta, beraz, aurreikus litezke, arrisku-hein kalkulagarri batean. Era berean, alderdiek kontratu bat formalizatzean bere gain hartu behar duten enpresa-arriskuaren zatitza hartzen ditu fluktuazio ekonomikoak. Horrela, nabarmentzekoak dira honako epai hauek: Auzitegi Gorenaren 2015eko otsailaren 24ko epaia, 2017ko uztailaren 13ko epaia, 2019ko urtarrilaren 15eko epaia eta 2019ko uztailaren 18ko epaia.

Oraintsuago, 2020ko martxoaren 6ko STS156/2020 epaia eman da, adierazten duena ezin dela klausula orokorrean aplikatu:

(...) «*Eta, jakina, beharrezkoa da gerora sortutako inguruabar horiek guztiz aurreikusezinak izatea kontratatzaileentzat (2013ko urtarrilaren 17ko 820/2012 osoko bilkuraren epaia). Rebus araua aplikatzeko, ezinbestekoa da inguruabarrak noiz aldatuko diren aurreikusi ezin izatea. Alderdiek berariaz edo inplizituki beren gain hartu badute inguruabar bat gertatzeko arriskua, edo beren gain hartu behar izan badute kontratuaren inguruabarrarengatik edo izaeragatik arrisku hori aurreikus zitekeelako, ezin da hauteman gerora sortutako aldaketa, zeinak, definizioz, arriskua ez onartzea baitakar (duela gutxikoa, urtarrilaren 9ko 5/2019 epaia). Ezin da esan aurreikusi gabeko aldaketa bat denik, aldaketa hori kontratuaren arrisku normalen barruan badago (besteak beste: 333/2014 epaia, ekainaren 30ekoa; 64/2015 epaia, otsailaren 24koa; eta 477/2017 epaia, uztailaren 20koa)*».

«*Ezaugarri horien aldaketak, jurisprudenziak ezartzen dituen premisen arabera, rebus sic stantibus araua aplikatzea ekar lezake, eta hori gertagarriagoa da iraupen luzeko kontratuetan, oro har, segidako traktukoetan. Baina ez hizpide dugun kasuan, hots, iraupen laburreko kontratu bat, non nekez gerta baitaiteke kontratuaren oinarriari eragiten dion eta kontratu horren berezko arriskuaren barruan babesten ez den aparteko zerbait*». (...) «*kontratuaren iraupena urtebetekoa da; izan ere, bi urteko iraupena zuen hasierako kontratu baten urteko luzapena da, eta zaila da telebistan publizitatea sartzeko merkatuko —esklusiban kudeatzeko dena— eskariaren inguruabarren aldaketa bat kontratuaren luzapenarekin hartutako arriskutik kanpo egotea. 2008. urtea hasi zenean, bi alderdiek kontratua urtebetez luzatzea adostu zuten, eta hala egin zuten, bermatutako gutxieneko fakturazioan ados jarri ez arren. Luzapenetik sortutako harreman juridikoari aplika dakioken esparru-kontratuaren arabera, luzapena ezin zen aurreko urtekoa baino laburragoa izan. ZGMk, askatasunez, publizitatea kudeatzeko kontratuaren luzapena bere gain hartzen duenean, badaki, bermatutako gutxienekoari buruz azkenean hitzartzen dena alde batera utzita, gutxienez, aurreko urtekoa izango litzatekeela. Luzapena baldintza horrekin onartzen zuen, edo onartu behar zuen, eta horrek publizitate minimo hori ez lortzeko eta fakturatzeko arriskua zekarren, eta, ondorioz, TVGri konpentsatu behar izatea. Denboraldi labur batez (urtebete) telebistako publizitate-eskaria jaitsi egin zen, baina hori kontratuak estalitako arriskueta bat zen, eta, gainera, ez zen hain bortitza eta aurreikus ezina: publizitate-inbertsioaren beherakada, oro har, 25,9 milioi eurokoa izan zen 2007an, eta 24,1 milioi eurokoa 2008an*».

Haatik, COVID-19aren pandemian zehar, epaitegiek hainbat epaitza judicial eman dituzte, pandemiak alokairu-kontratuetan izandako eragina islatzen dutenak, eta agerian utzi dute,

halaber, itzul litekeela klausularen interpretazio zabalago batera, zeina kalte berehalako edo konponezin bat prebenitzera bideratutako kautelazko neurriak hartzean zentratuta baitago. Epaitza horietatik, Badajozeko Probintzia Auzitegiak 2021eko abenduaren 30ean emandakoa aipa daiteke. Horren arabera, zuzena da errentariaren eta errentatzailearen artean ixteko arriskua erdibanatzea, eta errenta erdira murriztea lokala lege-aginduz itxita egon zen egunetan.

Horri gehitu behar zaio kontratu-araudiaren eremuaren barruan, hitzartutako prestazioen eta baldintzen aldaezintasun orokorraren printzipioa lehen aipatutako SPKLren 189. artikuluan jasota dagoela. Halaber, SPKLren 103. artikulua prezioak berrikusteko araubidea arautzen du, eta honako hau dio:

«1. Sektore publikoko kontratuen prezioak aldizka eta aurrez zehaztuta berrikusteko, kapitulu honetan ezarritako baldintzak bete beharko dira.

(...)

2. Espedientean justifikatuz gero eta Espainiako Ekonomiaren Desindexazioaren martxoaren 30eko 2/2015 Legearen 4. eta 5. artikuluetan aipatzen den errege-dekretuan ezarritakoarekin bat etorritik, prezioen aldizkako eta aurrez zehaztutako berrikuspena honako kasu hauetan bakarrik izango da posible: obra-kontratuetan, Administrazio publikoen armamentua eta ekipamendua fabrikatzeko hornidura-kontratuetan, energia-hornidurako kontratuetan eta inbertsioa berreskuratzeko bost urteko edo gehiagoko epea duten kontratuetan. Epe hori aipatutako errege-dekretuan ezarritakoarekin bat etorritik kalkulatu da.

Ez dira inola ere berrikusiko amortizazio-kostuekin lotutako kostuak, finantza-kostuak, gastu orokorrak edota egitura-gastuak, ez eta mozkin industrialak ere. Obra-kontratuak edo Administrazio publikoen armamentua eta ekipamendua fabrikatzeko hornidura-kontratuak ez diren kontratuetakoko eskulanaren kostuak berrikusiko dira, baldin eta inbertsioa berreskuratzeko epea bost urtekoa edo gehiagokoa bada eta lan-faktorearen erabilera handia bada, betiere errege-dekretuan ezarritako kasuekin eta mugekin bat etorritik.

Hala ere, espedientean justifikatu ondoren, kontratuetakoko prezioen berrikuspena onartu ahal izango da, baldin eta ez badira obra-kontratuak, Administrazio publikoen armamentua eta ekipamendua fabrikatzeko hornidura-kontratuak edo energia-hornidurako kontratuak, nahiz eta inbertsioa berreskuratzeko epea bost urtetik beherakoa izan, eta erabili beharreko lehengaiak, bitarteko ondasunek eta energiak kontratuaren lizitazioaren oinarriko aurrekontuaren ehuneko 20 baino gehiago hartzen badute. Kasu horretan, kontratuaren prezioaren ehuneko hori bakarrik berrikusi ahal izango da. Baldintza-agirian adierazi beharko dira ehuneko 1etik gora hartzen duen lehengaiak, bitarteko ondasuna edo energia-hornidura, eta bakoitzari dagokion prezioak berrikusteko indize ofiziala. Kontratuaren

prezioari aplikatu beharreko berrikuspen-formula baldintza-agirietan sartzeko, ez da beharrezkoa izango Estatuko Kontratuaren Prezioen Batzorde Nagusiak txostena egitea.

3. Egokia den kasuetan, kontratazio-organoak prezioak aldizka eta aurrez zehaztuta berrikusteko eskubidea ezarri ahalko du eta aplikatu beharreko berrikuspen-formula zehaztuko du, kontratu bakoitzaren izaera eta kontratuetakoa prestazioen kostuen egitura eta bilakaera kontuan hartuta.

4. Administrazio-klausula partikularren agiriak, halako kasuetan, berrikusteko aplikatu beharreko formula zehaztu beharko du; aldezina izango da kontratua indarrean dagoen bitartean, eta hark zehaztuko du noiz berrikusiko diren prezioak, kontratua egiteko eguna kontuan hartuta, baldin eta kontratua eskaintzak aurkezteko epea bukatu eta hiru hilabeteko epean egiten bada; kontratua geroago egiten bada, hiru hilabeteko epea bukatzen den eguna kontuan hartuta zehaztuko da noiz berrikusi prezioak.

5. Energia-hornidurako kontratuetan izan ezik, eta hala badagokio, sektore publikoko kontratuaren prezioen aldizkako eta aurrez zehaztutako berrikuspena egingo da kontratuaren zenbatekoaren ehuneko 20 gutxienez egikaritu denean eta formalizatu zenetik urtebete igaro denean, kapitulu honetan ezarritako baldintzetan. Beraz, egikaritutako lehenengo ehuneko 20a eta kontratua formalizatu zenetik igarotako lehenengo urtean egikaritutako zenbatekoa berrikuspenetik kanpo geldituko dira.

Zerbitzu-emakidako kontratuetan, hala eta guztiz ere, kontratutik egikaritu den ehunekoari buruzko baldintza ez da eskatuko aurrez zehaztutako aldizkako berrikuspena egiteko (...).

Aipatu behar da kontratuaren hasierako baldintza ekonomikoen aldaezintasuna, prezioen berrikuspen-formula barne, prezioaren funtsezko izaeran eta kontratuaren prestaketa- eta adjudikazio-faseko irismenean oinarritzen dela. Are gehiago, baldintza horien aldaketa (lizitatzailerek onartutakoa eta eskaintzak egiteko oinarritzat hartutakoa) administrazio-agirietan ezarritako berrikuspen modura egokitu behar da. Bestela, kontratazio publikoaren hainbat printzipio urratuko lirateke, hala nola lehia askea, tratu-berdintasuna eta benetako lehia.

Horri dagokionez, honako hau gogoratzea komeni da: 24/21 txostena, 2021eko uztailaren 28koa, Estatuko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordearena, prezioak berrikusteko klausulen izaera lotesleari buruzkoa. Txostenak honako hau dio: «Kontratu batean prezioak berrikusteko klausula bat jasotzen bada, klausula horretan ezarritakoaren arabera aplikatu beharko da, alderdiei baitagokie pacta sunt servanda printzipioaren arabera hitzemandako betebeharrak betetzea. Horren arabera, bai SPKLTBren 89.4 artikulua bai SPKLren 103.4 artikulua berariaz airtortzen dute kontratuaren indarraldian prezioak berrikusteko klausularen aldaezintasuna».

Era berean, kontratuetan jasotako klausulei buruzko Estatuko Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordearen 13/2023 txostenak honako hau jasotzen du:

«Kontratu publikoak egikaritzeko funtsezko printzipio gidari bat dago kontratuen arloan, hau da, alderdien artean egindako akordioak betetzeko betebeharra —pacta sunt servanda—, SPKLren 189. artikuluan jasotzen dena (...). Printzipio horretatik bi ondorio eratortzen dira: hitzartutako prestazioen aldaezintasun orokorra eta kontratistari esleitzea kontratua gauzatzeak eragin ditzakeen arrisku eta menturak (ikus SPKLren 197. artikulua eta Auzitegi Gorenaren 2015eko urriaren 28ko epaia).

Aurreko horretatik ondorioztatzen da arrisku eta menturaren printzipioaren lege-oinarriak berez daragiela kontratuaren emaitza ekonomikoen ausazkotasuna; hau da, kontratistak kontratua onartzeko kontuan hartu zituen itxaropen ekonomikoak zapuzteak ez du hitzartutakoa betetzetik askatzen, eta ez dio ahalik ematen kontratuzko loturatik aldentzeko edo hura aldatzeko eskatzeko, 2018ko abenduaren 10eko Gomendioan adierazi genuen moduan. Beraz, kontratistaren mozkinetan gerora sortutako hazkundeak ez du Administrazioa zilegitzen hitzartutako prezioa murrizteko, eta alderantziz, hots, kalkulaturako mozkina urritzeak —edo, are gehiago, galerak izateak— ez dio eskubiderik batere ematen kontratistari prezioa igotzeko edo kalte-ordaina eskatzeko.

Horren arabera, kontratu batean prezioen berrikuspena zenbait aldagaien bilakaerara lotzen duen klausula bat sartzen bada, klausula hori nahitaez bete beharko dute alderdiek, bai kontratistak, bai Administrazioak, eta aldagai horien ondoriozko arrisku eta mentura nahiz horiek kontratuaren prezioan izan dezakeen eragina haiei jasanaraziko zaie. Kasu horretan, Udalak ordaindu beharko du kontratuaren kostu gehigarria».

Gainera, sektore publikoko kontratuen araudian horretarako ezarritako araubide bereziaren arabera, ezinezkoa da kontratua aldatzea, ez badira kontratuaren prestazioak ere aldatzen; izan ere, horrela jokatuz gero, prezio-berrikuspena ezkutuan eta lege-babesik gabe eginga litzateke. Haatik, kontratuaren baldintza ekonomikoak aldatzeko aukera dago, SPKLren 205.2.b artikulua aplikatuta. Artikulu horretan, kontratuaren lizitazioa egin zen unean aurreikusi ezin zitezkeen gerora sortutako inguruabarren kasua jasotzen da. Honako hiru baldintza hauek bete behar ditu:

- 1.a Administrazio arduratsu batek aurreikusi ezingo zituen inguruabar batzuetatik etortzea aldaketaren beharra.
- 2.a Aldaketak kontratuaren izaera orokorra ez aldaraztea.
- 3.a Kontratuaren aldaketak kontratuaren diru-zenbatekoan dakarren aldaketak ez gainditzea, kontratuaren aldaketa horrekin bakarrik edo artikulua honen arabera

adostutako beste aldaketa batzuekin batera, hasierako prezioaren ehuneko 50, BEZik gabe.

Horrela, kontratua ez bada zuzentzat jotzen edo, besterik gabe, ez badator bat interes publikoekin, kontratua suntsiaraz daiteke Administrazioa eta kontratista ados badaude (SPKLren 211.1.c artikulua), SPKLren 212. eta 213. artikuluetan ezarritako betekizunak eta ondorioak kontuan hartuta.

Ondorioz, ezin bazaio kontratuaren baldintza-agirietan ezarritako prezioen berrikuspena aplikatzeari utzi, eta ezin bada kontratuaren prezioa aldatu prestazioak aldatu gabe, alderdiak kontratua betetzera derrigortuta daude.

Era berean, bereizi egin behar dira, batetik, kontratuan ezarritako prestazioei aurre egiteko gerora sortutako zailtasuna edo desegokitasuna, eta, bestetik, prestazioa hasieran itundutako baldintzetan gauzatzeko benetako ezintasuna, zeinaren gertagarritasuna SPKLren 211.1.g artikulua suntsiarazteko kausa aplikatzean edo ez aplikatzean datzan. Ildo horretan, Estatu Kontseiluak honako hau adierazi zuen azaroaren 29ko 897/2018 Irizpenean, aurreko erabaki batzuk aipatuz: *«Irizpen hauetan, Estatu Kontseiluak bereizi egin ditu prestazio bat emateko ezintasuna eta prestazio hori emateko zailtasun hutsa, eta, gainera, aintzat hartu du interes publikoari kalte larria egiteko benetako aukera»*. Bestalde, Kataluniako Aholku Batzorde Juridikoak uztailaren 20ko 247/2023 Irizpenean adierazi duenez, ez da jazo prestazioa hasieran itundutako baldintzetan gauzatzeko ezintasuna, enpresak ez zuelako obrekin jarraitu kostuak igo zirelako, eta honako hau gaineratzen du: *«Enpresa kontratistak kontratua elkarren arteko adostasunez suntsiarazteko eskatu duen modua dela eta, hots, obra hasieran itundutako baldintzetan gauzatzeko ezintasuna argudiatuta, ondorioztatu daiteke kontratuaren prestazio nagusiari (hau da, obra gauzatzea) kalte egin zaiola, obra hitzemandako baldintza ekonomikoetan egiteari aldebakartasunez uko egin baitio»*.

Ildo horretan, honako hau aipatu behar da: 850/2023 Epaia, abenduaren 20koa, Madrilgo Justizia Auzitegi Nagusiko Administrazioarekiko Auzien Salarena, 3. sekzioa, 797/2023 Errekurtsoan emana, Auzitegi Gorenaren Hirugarren Salaren doktrina jasota (2022ko uztailaren 19ko epaia; 55/21 administrazioarekiko auzi-errekurtsoa). Honako hau deklaritzen da bertan: *«“Kontratua gauzatzeko ezintasuna” esamoldea, 8/2020 Errege Lege Dekretuaren 34.4 artikulua aipatzen duena eta emakidadunei COVID-19ak eragindako diru-sarreraren galerak konpentsatzeko baldintza dena, ustiapen-marjina gordina negatiboa duten kasuentzat da. Alegia, ustiapen-marjina gordinaren mugaketa kontzeptual hori —26/2020 Errege Lege Dekretuaren 25. artikuluan txertatua— berroreka ekonomikorako eskubidea aitortzeko*

funtsezko baldintza da, eta ez doa kontratazio publikoa —zehazki, autobideen emakidak— arautzen duten printzipioen aurka, ez aldaezintasun-printzipioaren aurka —emakida-kontratua kontratu-klausulen arabera bete behar da—, ez arrisku eta menturaren printzipioaren aurka —emakidadunaren itxaropen ekonomikoak zapuzteak ez du betebeharretatik salbuesten—, ez baliokidetasun-printzipioaren aurka —emakida-kontratuak adjudikatu zeneko oreka ekonomikoari eutsi behar dio, baina prestazioen egikaritzean izandako edozein aldaketak ez du zilegitzen oreka berrezartzeko irizpidea aplikatzea, Estatu Kontseiluaren doktrinatik eta Auzitegi Gorenaren Administrazioarekiko Auzien Sala honen jurisprudentzia-doktrinatik ondorioztatzen denaren arabera—».

Madrilgo Justizia Auzitegi Nagusiak epai horretan gaineratzen duenez, epaiak zuzen eta egoki bazterten du arrisku aurreikus ezinaren indarrez kontratua berrezarri ahal izatea; izan ere, horretarako, kontratuaren ekonomiaren funtsezko haustura gertatu dela egiaztatu beharko litzateke, eta jarduleak erreklamatzeko duen aldi zehatzaren galerei buruzko peritu-txosten bat baizik ez du aurkeztu. Ezin da ahaztu kontratua luzatu egin zela eta administrazio demandatuak 2020. urteari zegokion kanona oso-osorik ordaindu zuela. Desoreka ekonomikoa ezin da baloratu kontuan erreklamaturako aldia bakarrik kontuan hartuta eta aurreko urtearekin alderatuta; aitzitik, kontratuaren iraupen osoa aztertu behar da. Amaitzeko, adierazten du ez dagoela inolako konpentsazio ekonomikorik jasotzeko eskubiderik, kontratua arrisku eta menturaren printzipioaren arabera arautzen delako eta ez direlako aplikatu behar hura baztertzea ahalbidetzen duten doktrinak.

Era berean, Andaluziako Kontratazio Publikoaren Aholku Batzordearen 3/2016 Irizpena aipatu behar da, 2015eko urtarrilaren 28ko 956/2015 Epaian adierazitakoa jasotzen duena. Horren arabera: «*Auzitegi Goren honen jurisprudentziak eta Estatu Kontseiluaren doktrinak betekizun hauek ezarri dituzte, aurreikus ezin daitekeen arriskua dagoela ebatzi ahal izateko: (1) Kontratua egiteko unean aurreikusi ez den eta aurreikus ezin daitekeen inguruabarra edo arriskua; (2) Gerora sortutako inguruabarrek emakida-oreka guztiz haustea edo kontratua gauzatzeko hasieran itundutako baldintzak funtsean aldatzea; (3) kontratu-orekaren aldaketa alderdi kontratugileen errurik gabe gertatu izana; eta (4) kontratuan kontratu-mekanismoa berreskuratzeko aurreikusitako mekanismoen eskasia*».

IV.- ONDORIOA

Ondorio gisa, Batzorde honek uste du ezin dela *rebus sic stantibus* klausula orokorrean aplikatu, kontratu-araudiak kontratuen derrigortasunaren printzipioa jasotzen duelako, zeina

zorrotz bete behar baita. Ildo horretan, printzipio horren salbuespenak orokortzeak ekarriko luke alderdiak askatzea beren borondatez kontratua formalizatzean hartutako betebeharren erantzukizuna betetzetik, eta, ondorioz, haien segurtasun juridikoari eragingo lieke. Kasu bakoitza zehatz-mehatz azertu behar bada ere, klausula krisi ekonomiko baten ondorioz aplikatzeko eskatzea zailagoa da; izan ere, krisiaren izaera ziklikoa enpresa lizitatzailleek aurreikusi eta beren gain hartu behar duten arriskua da.

Azkenik, aipatzekoa da kontratu batean prezioak berrikusteko klausula bat jaso dela, lizitazioan zeuden baldintzak aldatzearekin lotua, eta klausula hori nahitaezkoa dela kontratistarentzat eta Administrazioarentzat. Biek ala biek jasaten dute baldintzon bilakaeraren ondoriozko arrisku eta mentura, bai eta horrek kontratuaren prezioan duen eragina ere.